1872. IV. évfolyam. 206. szám. Csütörtök, október 17.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni baloldali párt közlönye.

Megjelen hetenként ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve.
Egy évre 10 frt — kr. ¼ évre 2 ft 50 kr.
Fél évre 5 „ — „ Egyes szám 10 „
Előfizetési pénz s minden közlemény: **Főpiacz, Vecsey-ház földszint** a szerkesztőségbe bérmentve küldendők.
Előfizethetni helyben
Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyébütt a postahivatalok utján.

Hirdetési dij:
Öthasábos petitsorért 5 kr.
Nagyobb terjedelmü, mint szintén több izbeli hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árért.
Bélyegdij: minden beigtatásért külön 30 kr.
„Nyilt-tér"-en megjelenő közlemény öthasábos sorra 15 kr.
Név- vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vétetnek tekintetbe. — Ugy szintén kéziratok semadatnak vissza.

A kétségbeesés fegyvere.

— Szegény Francziaország!

A müvelt világ igy sohajt most szánakozva a büszke franczia nemzet felett.

Rettenetes dolog, midőn épen a müvelt osztálynak kell szánakoznia oly ország sorsa felett, mely a müvelt világ kormányformai ideálját, a köztársaságot akarja meghonositani bálványozott földén.

Pedig ugy van.

Francziaország kezd azon állapotba jönni, midőn a nemes részvét helyett csak a szánalmat érezzük iránta.

Az a nép, melyet Európa a müveltség példányképének tartott, kezd a tudatlanság, müveletlenség, sőt — a mi mindennél több — a bigottság örvényébe alásülyedni.

A franczia nép kezd jezsuita lenni. Ime, ez a nép, melyért — ha tehetők, vérünket is áldoztuk volna, most a jezsuitákat vette pártfogása alá; a sötétség azon baglyait, kiket a felvilágosodás fénye szétüzött a müvelt nemzetek soraiból.

És miért mindez?

Mert a jezsuitákat a francziák ellenségei. Berlinből kiugrasztották. Oly nemtelen indok ez, melynél keresve sem lehetett volna alábbvalót találni.

Berlint gyülölni kell mindenáron. És szeretni kell azt, kit Berlin üldöz, bárhonnan vette is az magát. — Ez a francziák elve, ha ugyan az „elv" szent nevezetét rá lehet e badarságra sütni.

E tény által nem egyéb van kifejezve, mint azon jezsuitai példabeszéd: a czél szentesiti az eszközöket.

Mintha csak a francziák most egyszerre beállottak volna — jezsuitáknak.

Igen helyesen jegyzi meg az „Ellenőr," hogy mindez akkor történik, midőn minden párt hangoztatja meggyőződését, miszerint Németország csak azért győzött, mert népe neveltebb, müveltebb és értelmesebb volt. Az ilyen lázas kapkodásból tünik ki leginkább, hogy Voltaire nemzete mily csapás alatt érzi magát s mennyire sóvárog ez alól felemelkedni. Tévedéseit tehát lehet sajnálkozva kárhoztatni, de nem kell tulságos szigorral itélni el. A bucsujárás 300 czifra lobogóval, 40,000 lélekny tömegben, Soubirous Bernardetta álomképeinek pyreneusi szinhelyéhez nagy bolondság ugyan s nevetségessé teszi Francziaországot a felvilágosult világ előtt, de e nagy bolondság iránt elnézéssel viseltetik a felvilágosult világ, mert látja, hogy a gyászoló honszeretet keserüségei és türelmetlenkedései által idéztetett elő és tartatik fenn. — Remélendő egyébiránt, hogy a franczia köztársaság valódi népe kijózanul ezen balgaságból rövid időn, mert érezni fogja, hogy a jezsuitizmus czirógatása nem szerezhet neki barátokat sehol s nagyon rosz politika még a Németország ellenében táplált boszuvágy kielégithetésének szempontjából is.

Ez nem lehet más, mint — a kétségbeesés fegyvere.

Már pedig lélektani indokok és történelmi tények bizonyitják, hogy minden nemzet, ha a kétségbeesés fegyverével küzd, az legelőbb önmagát végzi ki.

Ha ez a franczián teljesednék be, nem érhetné nagyobb csapás a szabadság ügyét.

Hiszen e nép Európa szabadságának első harczosául ismertetett el; a müvelt világ kisérte harczaiban legmelegebb rokonszenvével.

És most épen a müvelt világ ellenégeit fogadja melengető keblére.

E hálátlanságot a francziák barátai nem érdemelték.

Ezt nem vártuk azoktól, kik Európa tapsai közt kiáltják az imádság hangján ama varázsszavakat: „Éljen a köztársaság!"

Szegény Francziaország!

Ezt a te hires embereid mivelik!

— **Tasnádról** távirják, hogy a képviselőtestület választása tegnap ment végbe, a választásnál a balközéppárt győzött.

— **A kolozsvári egyetem** megnyitási ünnepélye e hó 15-ről, mikorra kitüzve volt, elmaradt, mivel gr. Mikó Imre kormánybiztos nem érkezett meg. Az idén különben csak a tanárok felesketése képezi a megnyitási ünnepélyt. Tervben van, hogy jövőre országos ünnepélylyel lesz a megnyitás, s a többi tanintézet is meg lesz hiva.

— **Nyitramegye** Mocsonok községében — hivatalos jelentés szerint — koleraeset fordult elő.

— **Magyarország** több megyéjében keleti marhavész uralkodván, az olasz kir. főügynökség közlése szerint innen Olaszországba a szarvasmarha, juhok és kecskék, valamint az azoktól származó nyers termények szállitása betiltatott.

— **Bécsből.** A reichsrath deczember elején ül össze, a landtagok összehivását pedig minden perczben várják.

— **Madrid**, okt. 14. A főkapitány tegnap Ferrolba bevonult, és a várost megszállva tartja, erősitésre vár, hogy a lázadást vérontás nélkül elfojtsa: a felkelők a fegyvertárba vannak elzárva.

— **Praga**, okt. 15. Barak fölhivást bocsát ki pénzgyüjtésre a politikai foglyok számára.

Elmaradásunk okai.

+ Ha a jelen század elején befejezett nagy harcz végével a kis Poroszország kormánya oly botorul járt volna el, mint Ausztria-Magyarország kormánya, ha nem tették volna is semmivé a körülte s mellette lévő nyelvrokon királyságok, de soha sem birt volna oly erőt kifejteni, melylyel előbb Ausztriát verte meg, később Francziaországot igázta le.

A porosz kormány megnyugvással vette ama csapást, mely szerint országa határa öszszebb szorittatott: de az akkor élő porosz királyban oly akarat és tetterő rejlett, mely szerint államát ujra szervezte: tudományos intézeteit tágitotta, népének egész zöme ment és menetett a tudomány csarnokaiba; folytonos munka és testgyakorlat által erőteljes férfiakat nevelt; nagyszerü gyárak szerveztettek: s mig egyfelől a földmivelés tetőpontját érte el, a gyáripar terén ujabb ujabb hóditásokat tett, mely idő alatt a harczászat tudományában is európai elsőséget vivott ki. Szóval minden porosznak a legnagyobbtól a legkisebbig teendője kiszabatott, s cselekvése irányában dijaztatott, jutalmaztatott, s a nemes czélu haladási versenyt ébresztette, s a szabad eszmék terjesztése által tul szárnyalta Europa majd minden államát. Nem elnyomta a szabad eszmét, mint nálunk a Metternich politikájá, követő elődök és utódok szokták.

És jutalma lett egész világ bámulata, dicsőitése és tisztelete.

Tekintve Magyarországot, mily viszonyokkal találkozunk itt? Vagy mig Poroszország a fentebbi vivmányait teremte, a hajdan hires osztrák birodalom nagyhatalmi tekintélyével mivé törpült?

Metternich politikája ugyan az volt, a mi 300 even át mindenik osztrák kormányé: Magyarországot, mivel soha sem akart feltétlenül az osztrák absolutismus alá hajlani, megakarta semmisiteni, Europa térképéből kitörölni; a magyar nemzetet mesterségesen germanisálni, népeit minden befolyásos eszköz által nyomorba taszitani, az idegen ajkuakat a magyar ellen felizgatni, hatalmával visszaélni, melyek ellen sokszor véres belháboruk emésztek a hazafiak sorait. Polgári hivatalokra ép ugy nem alkalmazta a magyart, mint katonai magasabb tisztségekre nem emelte, habár a német nyelvet tökéletesen birta is; iskolákban a német nyelven való tanitást kierőszakolni törekedett. Az ország közjövedelmeit igyekezett absolut hatalmával önként kizsákmányolni; nagyobb időközökben magyarországgyülés öszszehivása s meghatalmazása nélkül kormányzott, mely törvénytelenségek miatt az országgyülésen leginkább a nemzet sérelmei felett tartattak meddő tanácskozások. A sérelmek halmazának orvoslása egyik országgyülésről a másikra elodáztatott, a hazai elkeseredés növekedett, évről évre fokoztatott.

Ha külháboru fenyegette a birodalmat, Magyarország népe ott volt vérével és pénzével; fiai mindenütt elöl és kitünően küzdöttek s hulottak el a diestelen tusában. A kik a harcz fáradalmaiból haza kerültek: otthon a család szükségei nyomora felett busongtak.

Mialatt a magyar katonák idegen országba szállásoltattak el, minálunk szinte idegen nemzetbeli ezredek szállásoltak be, kik nyelvünket nem értve, sakramentirozva parancsolt a szállástadó jámbor magyarnak minden kénye kedve szerinti dolgokban.

Azt akarta az osztrák kormány, hogy ha Magyarország egyszer meghajlik vaspálczája alatt, az osztrák császár egyszersmind Németország császárává kiáltassék valamely döntő befolyás folytán, melyet akkori fénypolczáról könyedén létesiteni vélt.

Minél nagyobb hatalomra vezetni, minél több millió felett uralkodni, s minél pazarabb fényt nyujtani Bécsnek s az osztrák németeknek, ez volt a czél és akarat: de az eszközt nem találták el, mutatja a közelmult történelem.

Ily nemtelen czél elérése végett zudittattak ellenünk a szent István koronája területén lakó idegen nyelvü hazafiak felbőszitett hadai 1847/48-ban azon igéret mellett, hogy a magyarok által ezer év óta birt terület általok lesz elfoglalandó és köztök megosztandó, mely tüz előbb titokban élesztetett, később pedig nyiltan, a bécsi kormány hadiszerei és hadserege egész erejével irányoztatott ellenünk, melynek a világosi katastrófa lett befejezése.

Ily örökös tusák között annyit nyert az osztrák kormány, hogy Magyarország népe szegénységbe, nyomorba taszittatott, s abban él maig is. Mert habár azóta a kormány többször változott is, habár magyarok ülnek is Magyarország kormányán: a magyar nemzet erősbülése, gyarapodása, belipara fejlesztése, s ennek közremüködése által az önállóságra törekvés nem gyámolittatik.

Ily elhagyatottságban az ország népeivel azt hitették és hitetik el, hogy Magyarország földmivelő ország lévén, a magyar nemzetnek ennélfogva nincs, s nem is lehet másra, mint a földmivelésre támaszkodnia, s igy mindazok, kiknek módjok vagy kedvük nincs a gschäftelést üzni, csak a földmivelésre támaszkodjanak, elhanyagolt szegényes kézmüiparuk mellett.

Ha végig tekintünk hazánk kisebb községein, a falvakon, a nyomorult viskók rendetlenül szétzilált sorain, azonnal felismerhető lakóinak folytonos szükség- és nynmorteljes küzdelme.

E viszás állapotnak kellene már megszüntetésére gondolnunk, s e téren kellene hazánk ügyét előmozditanunk.

Ne várjuk, hogy azon gyermekek vállalkozzanak gyárak alapitására, kik még most kezdenek reál iskolába járni, vagy még ezután fognak tanulni: hanem lehet arra módot találni addig is, s az országban nélkülözhetlen gyárokat azon mérvben, melyben a gyártmány behozatal külföldről igényeltetik, az országgyülés és a kormány akaratánál fogva azonnal is teljesedésbe lehet hozni, vagy legalább arra nézve a szükséges teendőket azonnal elrendelni.

Csak ennek befolyása által nem lesz teher az alsóbb néposztálynak szaporodása számban és erőben;

Csak akkor fogja megtudni a nép, hogy mi különbség van egy reáliskolákat végzett és ezt nem ismerő között.

Csak ezután fog a hazai ipar általában, mint a földmüipar is, fejlődni a gyáripar kivánalmai szerint;

Csak ha a népen ezek befolyásával meglátszik a vagyonosodás jele, lehet annak akaraterejére és szilárdságára támaszkodni a beállandó vész idején; ez pedig

Csak akkor állhat be, ha nyers terményeinket a hazai gyárakban dolgoztatjuk fel és ugy árusitjuk el feleslegét gyártmányainknak a külföld részére.

Csak ha anyagi és szellemi gyarapodásunk együttesen árad a nép rétegeibe: állhat vissza az egymást támogató kapocs egyesek közt ugy, mint a társadalom osztályaiban: és csak ha önerőnkat s képességünket felösmerjük, vállalkozhatunk megküzdeni az ellenünk támadható viharokkal.

Ennek eszközei pedig az országgyülés, a kormány s a király kezében vannak.

Nem hiányzik más mint akarat.

Ezen akarat tettleges kifezése s valósulása teremti meg a Széchenyink által jósolt Magyarországot.

Politikai hirek.

Thiers ellen a franczia monarchista sajtó és az összes angol sajtó élesen kel ki Napoleon herczeg kiutasitása miatt, s ezt önkénynek, vagy legalább politikai hibának nevezik. Ellenben a köztársasági lapok dicsérik erélyét és e téren kitartásra buzditják.

Napóleon császár és neje tavaszszal Madeira szigetére mennek, a tavaszt ott töltendők. A hajó, mely őket oda fogja szállitani, már készül.

Károly rumén fejedelem kijelentette, hogy az országában idöző idegen konsuloknak nem adhatja meg azon jogot, mely szerint az ország törvényei reájok kötelezők ne legyenek. E fontos nyilatkozat most élenken foglalkodtatja az illető köröket.

Brazilia és az **argentini** köztársaság között még folyvást viszály van és a háboru esélye napról napra valószinübbé válik.

Emlékezést nekik!

Nagyváradon több lelkes hazafi a szabadságharcz vértanui emlékére e hó 19-én ünnepélyes gyász istenitiszteletet rendez, s ezt — a hozzánk beküldött példány szerint — e következő gyászjelentésben adja a közönség tudomására:

A hazaszeretet honpolgári kötelességünkké tette a haza vértanui emlékének föntartását, a történelem megköveteli, hogy a mult idő jelesei iránt lerójuk a kegyelet adóját.

A dicsőség utjáról a vérpadra lépett 13 aradi vértanu és egy nagy jellem emlékezete a haza, a szabadság, a jog és igazság melletti küzdelemre bátorit, e végből Damjanics János, Kis Ernő, Aulich Lajos, Nagy-Sándor József, gr. Vécsey Károly, Török Ignácz, Lahner György, Knezics Károly, Poltenberg Ernő, gr. Leiningen-Westerburg Károly, Schweidel József, Desewffy Arisztid, Lázár Vilmos tábornokok és gr. gr. Batthyány Lajos az első független felelős magyar miniszterium elnöke emlékezetére f. évi okt. hó 19-én d. e. 9 órakor a nagyváradi görög-keleti (sz.-László-téren) levő templomban gyász-istenitiszteletet fog tartatni, melyre ugy az 1848—49-ki, mint az uj honvédek, valamint minden honpolgár ezennel meghivatnak.

Nagyvárad, 1872. okt. 7.

Több nagyváradi polgár.

Szinházi szemle.

Flotov „**Marthája**" tegnapi előadásán bemutatta magát végre **Schwarcz Róza** ujonan szerződtetett alt énekesnő.

Nancy szerepét énekelte. Szép szinpadi alakja van. Hangja csengő, kedves zengésü. Nagy hangterjedelme nincs, a mélyebb részeket még nagyon erőltetve hozza ki. Alaptehetsége nem hiányzik. Trillája, mint kezdő szinésznőnek, elég szabatosságra mutat. Hogy egypár hangfutamot egészen elejtett s a hoszszabb részeknél megfáradt csaknem a pihegésig, azt az első fellépéssel járó elfogultságnak s kis lámpaláznak vagyunk hajlandók tulajdonitani. — Szép jövőt igérünk neki, de a folytonos és kitartó tanulmányozást nem ajánlhatjuk eléggé. — **Gerecsné** (Lady Hariet Durham) teljesen hangjánál volt, szép routinja, könnyed hangfutamai, gazdag szinezése, több izben zajosan megtapsoltatott. **Bogyó** (Lyonel) ugy látszik, hogy minden fellépése alkalmával jobban behizelgi magát a közönség kegyébe. Csak azt sajnáljuk benne, hogy egy-egy hatásra számitott magas hangert, gyakran egész részeket elejt. **Philippovics** Plumkett-et szintén hatással adta. Hangját különösen a vásári jelenet quartetjében — mi egyik legsikerültebb hely volt — szépen érvényesitette. — Átalában ez előadás minden nézőt kielégitett. Az operai előadások (Fóltényit leszámitva) szép sikert, valódi müélvet látszanak igérni. Vajha ezt mondhatnók a drámáról is!

UJDONSÁGOK.

* **A gazdasszonyi kiállitás alkalmával** Szepessy Kálmánné egy müvésziesen himzett iró mappát volt szives ajándékozni az árvaház javára, s azt Szepessy Gusztáv 20 ftért azonnal meg is vette, Szepessy Kálmánné a kitünő szépségü kézimunkáért egy emlékéremmel tüntettetett ki, melyen felyül becses adományáért fogadja a nőegylet nevében legforróbb köszönetemet. Debreczen, 1872. okt. 17. Gr. Bethlen Mikó Róza, a rendező bizottság elnöke.

* **A gőztéglagyártársulatról** ugy hallik, hogy legközelebb életjelt fog adni az előkészületekről, melyeket a gyár felállitása iránt tett. Valóban kivanatos is lenne már, hogy e nagy szükséget pótlandó vállalat, legalább a jövő tavaszszal a kitüzött czél fele sikeres előhaladást tenne. Ami ha meg nem történnék, azt hiszszük, hogy a városi hatóság maga fog e téren kezdeményezni; a mi nagyon is érdekében állana, mert mig elég téglakészlet nem lesz, városunk mai rendetlen kinézése mindaddig megmarad. A városi hatóságnál már harmadéve megpendittetett ez eszme; de elejtetett; azonban remélhető, hogy vagy a vállalkozó társulat, vagy a városi hatóság, a jövő évben már felállitandja a gőztéglagyárt!

* **Az épitészeti és szépitészeti bizottmány** a papiroson 3 hónappal ezelőtt megalakittatott. Kérdjük: mi jót végzett azóta? Óhajtanók az eredményt köztudomásra hozni!

* **Nyilt köszönet.** A debreczeni gazdasszonyi kiállitás alkalmával Kacskovics Iván és Komjáthi László a terem diszitése körül kitünő buzgalommal fáradoztak, midőn ezt nem mulaszthatom el nyilvánosan felemliteni, egyuttal megragadom az alkalmat, hogy az illető derék férfiaknak és a tárgyak elhelyezésénél segédkedő Bai Bertalannak ügyünk körül tett kitünő szolgálataikért hálás köszönetemet nyilvánitsam a rendező bizottság nevében. Tisztelettel Debreczenben, 1872. okt. 17. gr. Betlen Mikó Róza, a gazdasszonyi kiállitás rendező bizottságának elnöke.

* **A tanuló ifjuság** erősen mozog az egyleti élet terén; tegnap az olvasó egylet alakult meg Balog Ambrus a főiskola derék szónoranak elnöklete alatt. Könyvtárnokul ez évre az ifjuság egyik közkedvességü tagja Urmázi Lajos választatatott meg, ki már a mult évben is viselte e tisztséget és a ki a hizoltó egyletnek nagy botosa.

* **Fekter Ferencz** — mint halljuk — pár hétig szándékozik városunkban időzni. Ugy hiszszük, a közönség egyező óhaját fejezzük ki akkor, midőn ajánljuk az intendaturának, hogy e városunkban általánosan tisztelt müvészt legalább egy előadásra igyekezzék megnyerni. Reméljük, hogy Fekter sem vonakodik e reá nézve csak is megtisztelő közóhajnak eleget tenni.

* **Városi közgyülés** tartatott ma ismét, de ennek tárgya nem volt egyéb, minthogy a tegnapi közgyülés jegyzőkönyve — hitelesittetett.

* **Szinpadunkon** jövő vasárnap a „Szigetvári vértanuk" czimü dráma kerül szinre; e darab itt most fog egészen adatni először, s nagy készületeket tesznek hozzá. Ez előadásra előre is felhivjuk a nagy közönség figyelmét.

* **A lövésztársulat**, melynek elnöke Patay András főispán, oszlásnak kezd indulni. Átalában nincs iránta semmi érdeklődés; a mult vasárnap a lövölde helyisége már egészen zárva maradt, pedig a lövészek részére dij is hever.

* **Ama nagyszerü gyártelep**, melyet Zichermann Ignácz akar felállitani, csakugyan létesül, legalább az iparengedély az iparhatóság által részére ezirant már kiszolgáltattatott. Örömmel jelezzük ezt, mert teljesen hiszszük, hogy városunknak e gyárak csakis emelkedésére szolgálhatnak, és reméljük is, hogy Zichermann vállalkozási szelleme — kamatozni is fog.

* **A mai szinlap** jelentése szerint Hényi Laura, szintársulatunk egyik tagja beteg.

* **Tulélt intézmény** már a tiznázgazdai őrjárat, mely nálunk most is divatban van; ideje is volna megszüntetni. Mert hiszen a legtöbben csak gyermekeket állitanak ki — ember helyett, a kik bizony még magok fe-

---

TÁRCZA.

EGY NEMESEMBER LEÁNYA

Regény három kötetben.

Irta **Schwartz Mária Zsófia.**

Második rész.

(Folytatás.)

A gyárbirtokos felállott és bement szobájába.

E pillanatban, mikor az ajtót betette Mária és Mariquitta lépett be, mely utóbbi a fájdalomtól elnyomatva, szinte a sopha szögletbe vetette magát.

— Hogy állunk Magda? kérdé Maria, és megsimogatta.

— Nem a legjobban, felelt Magda, és hevesen felállani akart.

Mária mellé ült, és elkezdett különböző házi dolgokról beszélgetni.

Eleinte minden figyelem nélkül hallgatta a fiatal nő, de végre Mária oly szavakat ejtett ki, melyek kényszeritették Magdát, hogy arra a mit mondott, hallgasson, mivel e szavak fogalmakat illettek, melyeket tisztelni Magda gyermekkora óta meg szokta: névszerint kötelességünk mások irányában.

Mária például igy szólott: Egy nő kötelessége, legyen az bármely gazdag és kitünő, házára, és arra mint ügyelnek fel figyelemmel lenni, mert a nélkül épen semmi egyéb, mint egy czifra báb. Kötelessége egyuttal, értelmes és okos házi nőnek lenni, a ki jól értsen a cselédekkeli bánáshoz, és megitélhesse, hogy felelnek meg azok kötelességüknek.

E szavak: — kötelessége, — egy perez alatt eszébe juttatták azon tiszta és erkölcsi tanokat, a miket hallott.

Magda csendesen ült, és oly figyelemmel hallgatott Máriára, hogy ez indittatva érezte magát, szokott szelidségével tovább beszélni.

Szavai jó földbe hullottak, bár arra, hogy azok helyesen hozzanak gyümölcsöt, idő kellett. Most épen csak Magda kevélységére hatottak.

Ő igy gondolkozott.

— Felejtse ő el bár irántami kötelességét, én sem nem fogom, sem nem akarom a magaméit ő irányában elfeledni.

Ezen feltétellel ment este nyugalomra.

Gyakran csak az szükséges, hogy egy barátságos hang susoglya: mi a kötelességünk, s rögtön fölébred bennünk jobb énünk, s megkezdi müködését.

Következő reggel a gyárbirtokos elutazott, miután kinekkinek utasitásokat adott.

Magdának minden délelőtt Renével, s később sajátkezüleg kellendett rajzolni.

A gyárbirtokos elutazott, s Magda vigasztalanul ült maga elé tekintve, midőn René a szobába lépett. Tekintete ujra azt a hideg és gunyos kinyomatot vette fel, melyet Magdávali első találkozáskor mutatott.

— Jókorabb jövök, mint kellene, de ez nem türelmetlenségből történik, legyen biztos róla — mondá, — ellenkezőleg, ma inkább mint máskor óhajtom, hogy e tanitást ne vállaltam volna. —

— E terhes kötelességtől fölmenthetem Renét, vág szavába kevélyen Magda.

— Bajosan, mivel nagybátyámnak megigértem, hogy önnek a rajzban oktatást adok. Én egy tett igéretet nem vonok vissza.

— De ha én részemről semmi oktatást sem akarok öntől?

— Önnek, nagysád, csak azon akarata lehet, a mi nagy bátyámnak. Ő azokhoz tartozik, a kik engedelmességet követelnek; de hagyjuk ezt, és jöjjünk arra, a mi engem ide hozott. —

— Nagy bátyám, ki a Harthon grófokkal bizonyos módon összeköttetésben van, nehány éve a családtól látogatást kapott. Én egészen futó ösmerettséget kötöttem az ifju gróffal.

— Ő most irt, és fölkért, hogy e levelet önnek adjam át.

— René elővonta a levelet, s kevély hangon tet'e hozzá.

— Legközelebb ha ön levelet akar kapni, mit férje nem olvashat, válasszon ki mást, nem engem, a közvetitő nyomorult szerepére.

— Ó! nagysám, ön sokra viszi, ha alig nehány havi házasság után már férjét megcsalja!

René a levelet az a asztalra tette, s menni akar, de Magda felállott és hevesen kiáltott.

— Maradjon, és vegye vissza. Nekem nincs titkos levelezésem. A levelek, melyek hozzám vannak intézve, férjem által mind elolvasandók. Az, ki önt e level átadásával megbizta, engem soha sem ösmert, ha valaha oly gondolatja támadhatott, hogy én elfogadok egy iratot, mely nem arra készült, miként férjem is elolvashassa. Azért uram küldje vissza a levelet, vagy adja át azt nagybátyjának. Nekem és Harthon Melczernek nincs titkunk.

René egy pillanatig oly tekintettel nézve Magdát, mintha legbensőbb gondolatait akarná olvasni. Ezután hidegen felelt;

— Én megbizattam, hogy e levelet átadjam, a nélkül hogy arról nagy bátyámnak tudomása legyen, és ezt megtettem. Vagy megtartja ön ezt, vagy visszaküldetik annak, ki hallgatagságomban föltétlenül bizott.

— Küldje tehát vissza, és mondja meg a grófnak, hogy Sturm Magda leveleinek, férje kezein kell keresztül menniök.

(Folyt. következik.)

lett sem tudnak őrködni, mint közelebbről is volt erre példa, egy péklegény keményen elvervén 3 ily gyermekőrt, hanem azután a rendes őrök megcsipték a törvény gyermekeinek bántalmazóját. A tulélt intézmény eltörlésével az ilyeneknek gátat lehetne vetni.

* **A városi gazdasági** bizottság jövő szombaton d. u. 3. órakor a városháza kis tanácstermében gyülést tart; tárgyak: erdő vágatás, Nánássy kérvénye jutalomért, állatmázsa ügye, polgárositás stb.

* **Ideje volt** már csakugyan, hogy a pékekre is legyen némi felügyelet. Ma reggel Demkó Jakab és Than József sütőmesterektől oly keletlen, sületlen, átalában ehetetlen süteményt foglalt le a hatóság, hogy az méltó volna a lagnagyobb büntetésre; de a pékek csak 25 ftig büntettettek, s még ezt is a tanácshoz fellebbezték. Pedig ellenök a legnagyobb bizonyság — saját süteményök.

* **Az igtatói számok** beszélnek a hivatalok munkásságáról, épen azért jónak látjuk felemliteni, hogy a kapitányi hivatalnak eddig 5050 száma van, mig a tanács igtató könyve már a tisztujitás óta 7930-at tüntet föl.

* **Vadaszoknak.** A cserén temérdek szalonka van. No csak rajta, mert a kedves madarak párnap mulva tovább reppenhetnek.

* **Megkapta jutalmat.** Mayer Ágost vendéglőjében, mint tegnap is emlitettük, egy kártyakompániát csiptek a tetten. A hatóság most a vendéglősre — igen helyesen — 50 ft. büntetést szabott. Nem lehet eléggé helyeselnünk azt a buzgalmat, melylyel rendőrségünk a hazárdjátékosok után lát. Ily erélyesség mellett — hiszszük, — hogy a rosz szellem elébbutóbb ki fog költözni nyilvános helyeinkről.

* **Több oldalról** felszólittattunk az iránt, hogy a nőegyleti kiállitáson nyert érmek és oklevelek mikor fognak kézbesittetni? — E tudakozódásokra biztos helyről vett értesülés szerint irhatjuk, hogy az érmek és oklevelek szétküldése már megkezdetett, s azok pár nap alatt mindenkinek kezéhez jutnak.

* **Az érmelléki hegyeken** biró gazdáink most javában szüreteinek, mint értesülünk az idén igen jó bor igérkezik lenni, mig más részről a mennyiség tekintetében kevésre van kilátás. Egy öreg cseber középára 10 forintra megy.

Azon iparosok nevei közé, kik a kecskeméti kiállításon Debreczenben jutalmat nyertek, pár nap előtti közleményünkbe Csáthi Lajos (szappanos) neve helyett Csáthi Károly tévesen csuszott be, mit ezennel helyreigazitunk.

A postáról.

Kardos Kálmán nyiregyházai m. k. postahivatali főnök a levelező közönség számára **„Postakalauz“** czimen egy müvet szándékozik sajtó alá rendezni. E munkából mutatványul hosszabb részt vettünk, azonban lapunk szük teréhez képest legyen elég abból a derék szerző bevezetését közölni.

Midőn a közérdekü postaintezvény ismertetését rövid vázlatban a szives olvasó elé terjesztem, némileg szándékom ezáltal megszüntetni azon hideg közönyt, melylyel a közönség (tisztelet a kivételeknek!) a postaintézmény közérdekü fejlődése iránt, fájdalom! kisebb nagyobb mértékben mindeddig viseltetett; szándékom telkölteni a kellő méltánylást azon megszámlálhatlan közszolgálatok iránt, melyeket a postaintézmény az állam és egyesek érdekeinek előmozditása körül, oly fáradhatlan tevékenységgel teljesit.

Mielőtt a postaintézmény egyes, habár nem is egészen kifogástalan szabályai nyomán, itéletet mondanánk az egész intézmény fölött; ismerkedjünk meg annak egyes részleteivel, s csak azután itéljünk fölötte. Meg vagyok győződve, hogy ekkor a postaintézmény, mely jótékony sugaraival egyformán hinti be a társadalom különböző rétegeit, részesülni fog annyi méltánylásban, hogy mindennapi közszolgálatait legalább jó ismerősként fogadandja a nagy közönség; s elérve lesz ha nem több, annyi, hogy az állam és egyesek érdekeit közvetitő postaközegek nem fognak a nagy közönség részéről mint eddig, méltánytalanság és közönynyel találkozni.

A „posta“ oly közérdekü állami intézmény, mely ugy az állam, mint az egyesek érdekeinek előmozditását czélozva, közvetitőként fejleszti müködő erejét.

A postajáratok összekötik a messze távolt vizen és szárazon; a posta utat nyit s szárnyat ölt a tudomány és közmüvelődés fejlesztésére; felvirágoztatja a kereskedelmet; jövőt ad az iparnak, lendületet a földmivelésnek; vigaszt, reményt és uj erőt a csüggedőknek; megnyugvást az aggódóknak; hirt hoz és visz mindazoknak, kik társadalmi helyzetüknél fogva a nagyvilág különböző tájain teljesitik a „sors“ a „véletlen“ s a „végzet“ szabta kötelmeket.

A postaügykezelés 4 átalános fő részre oszlik, u. i. levélposta, kocsiposta, utalványozás és utánvételek ügykezelésére.

„Postakezelés“ elnevezése alatt: a postai felvétel, szállitás és kézbesités — szóval az ügykezelés értetik. stb.

Délutáni posta.

— Bécs, okt. 16. A magyar kormány előtt tervek feküsznek, melyeknek alapján némely vasutak kamatbiztositási felemeltetnének, s ezért viszont a biztositási tartam 15—20 évre korlátoltatnék. A kérdés kedvező elintézése várható.

— Berlin okt. 16. Az abyssiniai császár felkérte a berlini, londoni, bécsi és pétervári kabineteket, hogy a közte és Egyptom közt fenforgó viszályban interveniáljanak.

— Bécs, okt. 16. A dalmatiai olasz párt hir szerint elhatározta, hogy a tartománygyülés közelebbi ülésszakának megkezdésével követelni fogja, miszerint Dalmátia a magyar koronához csatoltassék vissza, ebben látván egyedüli óvszert a szláv tulsuly ellen.

Fővárosi értesitő.

** A király e hó 15-kén Gödöllőn (most első izben) három szalonkát lőtt. Andrássy s Lónyay is ott voltak.

** Pestrola Sz. Péterváron tartott statisztikai gyülésen volt Körösi József és Keleti Károly az Anna és Szaniszló orosz rend del diszittetnek fel.

** Az egyetemen oly nagy a belépők száma, hogy nem győzik — irni, s e miatt a határidőt holnapig meghoszabbitották.

** A nemzeti szinház operája igen rosz lábon áll, Pauliné makacsul rekedt, Benza Ida pedig, ki félévre 18,000 ftért szerződött, hasznavehetetlenné vált, amennyiben hangja a rekedtség által gyökeresen megvan támadva. Tehát nincs mit irigyelnünk!

Belföldi hirek.

, Püspökladányból azon elterditett hirt repitette világgá egy lap, hogy a balközéppárti jelölt Ivánka Imre párthivei agyon vertek egy embert, mivel Patait élteté. Ez pedig nem igaz. Gali István napszámos volt ez ember, ki részegen jövén ki a korcsmából, összeroggyott s meghalt. Az orvosi jelentés szerint agyszélhüdés érte.

, A gyóntatószéken. Kassán egy dominikánus páter egy ifju menyasszonynak gyónásközben ezt mondá: bőjtöljön és imádkozzék, hogy a gonosz kisértetek őt „a házasélet kinzó gyötrelmeire“ ne kárhoztassák! Nem arczátlanság é az, midőn a pap a szentség bünös álarcza alatt a házasélet legtisztább redőibe furakodik, s ördögi kéjjel hinti szét a családi viszály mérges magvait? Meddig rágódnak még e fekélyek az emberiség testein?

, A kecskeméti iparmütárlat kiállitóinak jutalmáról szóló jelentésből örömmel olvassuk, hogy Hügel Ottó nagyváradi nyomdatulajdonos nyomtatványaiért bronz éremmel tüntettetett ki. E kitünően felszerelt nyomdáról már más alkalommal is volt alkalmunk megemlékezni. Jól esik jeleznünk, hogy a vidéken ily jeles nyomda van. A kecskeméti kitüntetés annyival becsesebb lehet Hügelre nézve, mivel még a pesti „Atheneum“ is csak aranyozott oklevelet kapott. Hügel nyomdájára ez már a 3-ik kitüntetés. 1870 ben a biharmegyei gazdasági egylet kiállitásán az első arany dijat, 1871-ben ugyanott az ezüst érmet nyerte. Ily nagy kitüntetésekkel egy vidéki nyomda sem dicsekedhetik, a mi Hügelre nézve a legjobb ajánlat.

, Gyulatehérvárt az élelmi szerekben rendkivüli drágaság uralkodik.

KÖZGAZDASAG.

Debreczen, 1872. okt. 15. (Hivatalos árjegyzék.) 1 mérő buza 5 ft. 70 kr. — 5 ft. 90 kr. 1 mérő kétszeres 4 forint 20 kr. —4 forint 40 krajczár. 1 mérő rozs 3 forint 55 krajczár—3 forint 65 krajczár. 1 mérő árpa 1 forint 70 krajczár—1 forint 90 krajczár. 1 mérő zab 1 forint 35 krajczár—1 forint 45 krajczár. 1 mérő tengeri 2 forint 10 krajczár—2 forint 30 krajczár. 1 mérő köles 2 forint 80 krajczár—3 forint. 1 mérő kása 6 forint. 1 zsák burgonya 1 forint 20 krajczár. 1 mázsa szalonna 36—38—40 forint. 1 mázsa háj 40—40 és fél. 41 forint.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
OLÁH KÁROLY.
Fómunkatárs:
SZATMÁRI KÁROLY.

Nyilttér.

Eladó ház.

Czeglédutcza 3-dik tizedében 285-ik szám alatti cserepes ház, mely magában foglal 4 szobát, konyhát, kamarát és több szineket, házutánvaló ondódi 18 öl földével együtt eladó; értekezhetni a szinteczegléd-utczán 217. szám alatt lakó tulajdonos

Márton Ferenczné-vel.

Zene-estély.

Van szerencsém a nagyérdemü közönséggel tudatni, miszerint sas-utczai vendéglői helyiségemben folyó hó **18-kán, azaz pénteken** és ezentul **minden pénteken** a szinházi zenekar

ZENE-ESTÉLYT

tartand, melyre a nagyérdemü közönség tisztelettel meghivatik.

Vilmos Károly,
357 1—3 vendéglős.

Uj kávécsarnok.

Hatvanutczán 1546-ik számu háznál f. é. okt. 20-án ujonnan berendezett

kávé csarnok

nyittatik, hol hideg és meleg ételek és italok pontos és serény kiszolgálat mellett kaphatók, s melyet is a t. cz. közönség figyelmébe ajánl

özv. Rákócziné.

542 1—3

Eladó ház és kaszáló.

Burgundia utczán 35. sz. alatti cseréppel fedett jó karban levő ház, egy nyilas 8 öl házutáni földjével; továbbá a Bánkon két régi boglyás fekete talaju, lapos és tiszta földü kaszáló eladó. Értekezhetni varga utczán 2257. sz. alatti ház tulajdonosával. 531. 3—3

HIRDETÉSEK.

A DEBRECZENI

IPAR ÉS KERESKEDELMI BANK

vesz és elad mindennemü állampapirokat, ipartársulati részvényeket, elsőbbségi kötvényeket, szelvényeket,

arany és ezüst pènzeket;

elad sorsjegyeket részletfizetésre:

magyar kir. nyeremény kölcsön sorsjegyeket, évenkénti 4 huzás 200,000 frt főnyereménynyel, 6 frt havi részletfizetés mellett.

osztrák hitel intézeti	„	„ 4 „	200,000 frt	„	10 frt	„ „ „
1864-ki Osztr. állam	„	„ 5 „	250,000 frt	„	7½ „	„ „
1860-ki 5% es osztrák állam	„	„ 4 „	300,000 frt	„	8 frt „	„ „
1839-ki osztrák állam	„	„ 1 „	150,000 frt	„	8 frt „	„ „
törökbirodalmi 400 francos 3%-es	„	„ 6 „	600,000 franc	„	6 frt „	„ „
1864-ki 100 rubeles 5%-es orosz	„	„ 4 „	200,000 rubel	„	10 frt „	„ „
1856-ki „ „ „ „	„	„ 4 „	200,000 „	„	10 frt „	„ „
Braunschweigi 20 tl. „ „	„	„ 4 „	30,000 tl. „	„	4 frt „	„ „

Az igazgatóság.

„HAZA“ életbiztositó és hitelbank.

Alaptőke 3 millió ft. o. é.

Különböző tartalékokbani összes alapja: 1,247,506 frt. 43 kr.

528 3—3

Igazgatóság Pesten.

Elnök: gróf **Forgách Antal,** k. belső titkos tanácsos, több lovagrend vitéze, m. országos képviselő stb.

Gróf **Nádasdy Lipót** b. titkos tanácsos. Komárom megye örökös főispánja stb.

Alelnök: gróf **Szapáry Gyula,** m. országos képviselő stb.

Igazgatók: **Grabovszky György** nagykereskedő k. tanácsos.

Keppel L. W. nagykereskedő stb.

Nádassy György „ stb.

Szumrak Frigyes „ stb.

Igazgatóság Bècsben.

Alelnök: Koromlai lovag **Sebey Károly** nagybirtokos stb.

Igazgatók: Dr. **Israeli Moskó.** az Israeli és Benvenisti bankház főnöke.

Gróf **Hardegg Domokos** nagybirtokos stb.

Kobscher József nagybirtokos stb.

Vezérigazgató: **Kiss Zsigmond.**

A bank az életbiztositás minden müveleteit a legolcsóbb dijak és legelőnyösebb feltételek mellett közvetiti és az előfordutó haláleseteket, melyek után eddig **631,759 ft 56 kr** kifizettetett, a leggyorsabban elintézi. Ezen eljárásának köszönheti, hogy ma már közel 21 millió forint érvényben álló biztositásai vannak, melyek után az évi dij bevétel mintegy egy millió forint.

Kimeritő felvilágositással és programmokkal szivesen szolgálnak: a bankigazgatóság Pesten, Deák Ferenc utcza 5-dik sz. Bécsben Esslinggasse 18. valamint a bank vidéki fióktelepei.

JÁTÉKSZEREK ÉS TÁRSAS-JÁTÉKOK.

Minden gyermekről gondoskodva van, akár fiúról, akár lányról, akár gazdag akár szegény; nincs Bécsben egy második üzlet, hol ily különféle választék van, és hol oly olcsó áron adatnak el. Különféle ernekes, tudományos játék a tanuló ifjuság számára, valamint szerfölött nagy választék uj érdekes társas-játékokból, minden koru gyermekek számára.

Játékszerek kivonata:

Pompásan öltözött bábuk, 1 db 20, 30, 80 kr, 1 2 3 4 frt.
Öltözetlen bábuk, 1 drb 10 20 30 40 50 80 kr, 1 2 frt.
Gépezetes szaladó bábuk, hanggal, mozgatják fejüket, kezüket, lábukat, 1 drb 40—80 kr. 1 ft 20 kr.
Lotto- és tombola-játékok 20 30 50 80 kr.
Harang és kalapács 10 20 30 kr.
Domino 20 36 50 80 kr.
Schack, finom figurákkal 1 30 1.50 2 frt.
Golyó 10 20 40 60 80 kr.
Türelemjátékok 20 30 40 60 80 kr. 1 frt.
Épitőszekrények 20 40 60 80 kr 1. 1.50 3 f
Kübjátékok 30 60 70 90 kr. 1.20 2 frt.
Rajzkészületek 30 60 90 kr.
Dolgozó dobozok 60 80 kr. 1. 1.50 2 frt,
Pianók 1.50 2 3 4 frt.
Harsonák, trombiták, dobok, hegedük, guitárok, melodiumok, dudák, harmonikák, harangjátékok és más zeneszerek igen olcsón.
Játékszerek értelmetlen gyermekek számára természeti fából vagy kautschukból, 15, 25, 30 50.
Különféle állatok bőrön, 5 10 20 kr, 1 ft.
Állatok, természethü kivitelben, 50 kr 1 ft. egész 2 frtig.
Más játékszerek 1000-féle választékban, 10 krtól egész 4 frtig.
Társasjátékok 30 50 krtól egész 2 frtig.

Legujabb képes könyvek szöveggel, vagy a nélkül 1 db 10 15 25 45 65 80 kr. 1 frtig.
Minden oktatás nélkül játszva tanulhatnak olvasni a gyermekek, az uj olvasó és képes szekrények által, dbja 1 frt.
Játszva lehet oktatni a gyermekeket különféle kézimunkákra az uj dolgozó iskolák által 1 db 80 kr. 1.2. 2. 3 frt.
Földtekék dbja 30 50 kr, 1 1.50 2 frt.
Laterna magica varázslámpa, legkellemesebb mulatság ifju és rének 1 db 12 képpel 65 85 kr, 1.50 2 3 4 5 frt.
Egy kis szer, az ugynevezett csodamadár, miáltal minden madár énekét utánozni lehet; es igen érdekes játékszer, ára 25 kk.
Angol szerszám ládácska, telve a házban szükségelt szerszámokkal, 1 ládácska 1 1.50 2 2.50 3 4 frt, ugyanaz kicsi gyermekek számára 25 35 60 80 kr 1 frt.
A kitünő Fröbel-féle játékok önfoglalkozásra a legnagyobb választékban, minden koru fiuk és leányok számára, egy játék 80 kr, 1 frt 50 2 2.50 3. 5.50 kr.
Könyvmondók teljes ábcével és a szükségesekkel, megölt gyermekek számára 85 kr. 1.20 1.80 2.50 3 4 5 frt.
Egy csinos horgoló könyvecske 30 uj mintával 5 krért. Más tanuságos játékok a legnagyobb választékban.
Különféle játékszerek skatulyákban elhelyezve 1000-féle választékban, dbja 10 20 40 60 kr 1 2 frt.

Meglepetést és mulatságot.

szereznek az uj salon-tüzzerek, rosz szag nélkül különböző választékban darabja 3 5 8 10 15 kr.
Főzőkályhák, konyhák, istállók, boltok, szobák, termek üresen vagy berendezésel.
Gyermekszinházak 30 60 kr 1.20 kr.
Takarék-pénztárak 10 20 30 kr.
Változó-játékok 20 40 60 80 kr,
Roulett-játékok 35 50 80 kr 1 frt.
Egerek: futógéppel 60 kr.
Vaskocsi futógéppel 1.50 2 80 kr.
Gyermekórák ülőgéppel, finom: 35 kr.
más fajuak 10 15 20 30 40 krajczár.
Pisztolyok, karabinok, fegyverek, csattanó hatással, db 20 40 80 kr 1. 1.30 1.50 kr.
Kardok plehből 20 30 40 kr, acélből 90 kr 1.30 kr.
Deléjes játékszerek nagy választéka, melyek a vizben a delej irányra után usznak, — Egy skatulya 15 20 30 50 80 kr.
Porcellán kávé-, thea- ését-service-ok, nagyság szerint 60, 80 kr, 1.50 2 2.50 kr.
Földte érdekesek és mulatságosak minden kor számára az ujonnan összeállitott vardas dobosok. Szép doboz ez, különféle komplikált szerkezetü varázskészlete kkel; pontos utmutatással, ugy hogy mindenki a legnagyobb könynyüséggel (à la Prof. Bosko) a legszebb bü vészdarabokat csinálhat. Egy doboz a készletek számát tekintve 1.40 1.80 2.30 2.80 3.50
A föld és lakosai, értelmes gyermekek számára igen ajánlatos; doboz, földtekével, szabályos kivitelben, és a világ minden lakosai nemzeti öltözetben, szinezett festéssel. Mindegyik alatt három nyelvben a név, ára csak 35 kr.
Állatok bőrrel áthuzva, igen tartósan 1 drb 30 50 80 kr, 1 1.50 2 frt
Különféle állatok, természetes hanggal, 50 80 kr, 1 1.30 1.50 2 2.50 kr.
Plehből igen tartósan készült és szépen festett equipage-ok, cabriolet-ek, omnibuszok, hintók és comfortable-ok és más kocsik, mindegyik lovakkal 30 50 kr 1 1.50 kr.
Bécsi lóvasut, vasutak és hajók 50 80 kr. 1 1.50 kr.
A fényképiró, mulattató játék, hol valódi fényképeket lehet előállitani, egy darab utmutatással 20 40 kr.
Az amerikai katona játék, vagy három darab egyenitve. Ez az amerikai szabadságharczból, mely egyszermind trombita és csattanó pisztoly gyanánt szolgál. Egy darab igen csinos 80 kr.

322 5—12

Friedmann A. Bècsben Praterstrasse 26. sz.

Arverési hirdetés.

Debreczenben Nagyvárad-utczán 2204-dik szám alatti háznál több rendbeli ház butor, egy Wertheimcassa, egy egész porczellán servic, és egyéb ingóságok árverés utján október hó 22-kén reggeli 9 órakor el fognak adatni.

535 3—5

Eladó ház.

Czegléd-utczán a piacz közelében 2574. számu ház, egészen kőből épült, több rendbeli lakosztályt tartalmazó, pinczékkel ellátott cserepes ház, az udvaron kerttel, 3 nyilas háztáni földdel, melyen szinte cserepes tanya épület van, minden órán eladó. Értekezhetni a benne lakó tulajdonossal. 541 1—2

Debreczen, 1872. Nyomatott részv. tára könyvnyom[illegible]